

N - Dricksvattenanläggningar

Stödande instruktion för livsmedelskontrollen

Det här lagstiftningsområdet omfattar kontroll som utförs vid dricksvattenanläggningar.

Det finns särskilda regler för anläggningar för dricksvattenförsörjning, fortsatt kallat dricksvattenanläggningar.

Regler för kontroll av dricksvatten finns i SLVFS 2001:30. Enligt 2 § ska föreskrifterna tillämpas för anläggningar för dricksvattenförsörjning som

- i genomsnitt tillhandahåller 10 m³ dricksvatten eller mer per dygn, eller
- försörjer 50 personer eller fler med dricksvatten.

Dricksvatten som tillhandahålls eller används som en del av en kommersiell eller offentlig verksamhet omfattas alltid av föreskrifterna, oavsett storlek. Det innebär bland annat att föreskrifterna inte bara ska tillämpas på dricksvatten som produceras eller tillhandahålls vid en sådan allmän anläggning som avses i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ("kommunalt vatten"), utan även i de situationer när en livsmedelsanläggning producerar dricksvatten för att använda i sin övriga livsmedelsverksamhet (se även lagstiftningsområde J - Grundförutsättningar, hygien, rapporteringspunkt J07). I de fallen ska produktion och tillhandahållande av dricksvatten vara en registrerad dricksvattenanläggning. Detta lagstiftningsområde gäller bara verksamhet vid en registrerad anläggning för dricksvattenförsörjning, inte andra livsmedelsanläggningar.

Det som omfattas av föreskrifterna är vatten som är avsett att användas för dryck, matlagning eller beredning av livsmedel samt allt vatten som används i ett livsmedelsföretag för tillverkning, bearbetning, konservering eller försäljning av varor eller ämnen som är avsedda som livsmedel.

Regler som gäller åtgärder för att förebygga och avhjälpa skadeverkningar till följd av sabotage eller annan skadegörelse som kan påverka kvaliteten på dricksvatten finns i LIVSFS 2008:13. Föreskrifterna ska tillämpas på vattenverk och distributionsanläggningar

- som producerar respektive tillhandahåller dricksvatten till fler än 2000 personer och
- över vilka en kommun har sådant rättsligt bestämmande inflytande som avses i 3 § i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

N01 - Anmälan om betydande ändringar

När betydande ändringar sker i verksamheten ska myndigheten underrättas, se 7 § LIVSFS 2005:20.

N02 - Allmänna hygienregler

Den som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det från en distributionsanläggning ska, när det är nödvändigt för att upprätthålla en tillfredsställande hygien, uppfylla de uppställda kraven i 2b § SLVFS 2001:30, det vill säga de listade allmänna hygienreglerna i paragrafen från bilaga II till förordning (EG) nr 852/2004.

N03 - Faroanalys

Under denna punkt rapporteras de krav som gäller upprättande av faroanalys enligt 2c § SLVFS 2001:30. Endast faroanalysen ska rapporteras. Övriga HACCP-baserade förfaranden rapporteras under kritiska styrpunkter, rapporteringspunkt N04.

N04 - Kritiska styrpunkter

Rapportering av övriga bestämmelser i 2c § SLVFS 2001:30 som inte gäller faroanalys samt övriga larm som inte omfattas av 4 § sker i denna punkt.

När det gäller mikrobiologiska säkerhetsbarriärer (3 §) rapporteras här om eventuella säkerhetsbarriärer ingår i verksamhetens HACCP som kritiska styrpunkter. Kontroll av om antalet säkerhetsbarriärer är tillräckliga rapporteras under rapporteringspunkt N06.

Kontroll av övervakning med vissa larm (4 §) kan betraktas som en precisering av ett HACCP-baserat arbetssätt och rapporteras separat under rapporteringspunkt N07.

N05 - Råvatten

Vid beredning av dricksvatten ska särskild hänsyn tas till råvattnets beskaffenhet (enligt 3 §). Kunskap om variationer i råvattnets mikrobiologiska och kemiska kvalitet på kort och lång sikt är en förutsättning för att kunna utforma beredningen i vattenverket. Det är speciellt viktigt att kartlägga de sämsta förhållandena i råvattnet och se till att beredningen klarar dem.

N06 - Mikrobiologiska säkerhetsbarriärer

Beredningen ska vara försedd med ett tillräckligt antal mikrobiologiska säkerhetsbarriärer (barriärhöjd) som motverkar förekomst av sjukdomsframkallande bakterier, virus och parasitära protozoer i dricksvattnet (3 §). Där desinfektion ingår i beredning eller distribution ska kontroll ske av att desinfektionen är effektiv.

Under denna punkt rapporteras om antalet mikrobiologiska säkerhetsbarriärer bedöms vara tillräckligt.

N07 - Larm

Vid vattenverk ska det finnas utrustning som varnar för när fel uppkommer vid pH-justering och desinfektion. Ett larm som utlöses vid förhöjd turbiditet ska finnas om vattenverket använder ytvatten som råvatten och är utrustat med filter för att avskilja turbiditet. Detta enligt 4 § SLVFS 2001:30. Övriga larm som i vattenverkets kritiska styrpunkter bedömts nödvändiga rapporteras under kritiska styrpunkter, rapporteringspunkt N04.

N08 - Distributionsanläggningar

Vid distribution av dricksvatten ska 6 § SLVFS 2001:30 tillämpas.

En distributionsanläggning ska vara utformad, underhållas och skötas på sådant sätt att dricksvattnet uppfyller kraven i SLVFS 2001:30 när det når användaren. Kontroll av planerat underhåll av distributionsnätet ingår under denna punkt.

N09 - Kvalitetskrav

Den här rapporteringspunkten gäller de kvalitetskrav som framgår av 7-8 §§ SLVFS 2001:30.

Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent och uppfylla gränsvärdena i bilaga 2 avsnitt A och B till dricksvattenföreskrifterna.

N10 - Regelbundna undersökningar

De krav på undersökningar som framgår av 9-13b §§ SLVFS 2001:30 avses i denna rapporteringspunkt. Verksamhetsutövaren ska genomföra regelbundna undersökningar av dricksvattnet för att se till att kvalitetskraven i bilaga 2 till föreskrifterna uppfylls. Undersökningarna ska avse minst de parametrar som anges i bilaga 3, avsnitt A och B, om inte kontrollmyndigheten beslutar annat.

Av bilaga 3 framgår omfattning och frekvens av undersökningarna. Förslag till program för regelbundna undersökningar ska ange provtagningspunkter och frekvens för normal och utvidgad undersökning samt upprättas av den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten. Program för regelbundna undersökningar ska fastställas av kontrollmyndigheten. Undersökningar ska genomföras av ett för analyserna ackrediterat laboratorium.

N11 - Utredning vid problem

Den här rapporteringspunketen gäller de krav på utredning vid dricksvattenanläggningar som framgår av 15 § SLVFS 2001:30.

Om det finns avvikelser från de värden som anges i bilaga 2 till dricksvattenföreskrifterna, eller om dricksvattnet innebär en hälsorisk, ska orsaken till avvikelsen omedelbart utredas av verksamhetsutövaren.

N12 - Åtgärder vid problem

De här rapporteringspunkt gäller de krav på åtgärder vid dricksvattenanläggningar som framgår av 16-17 §§ SLVFS 2001:30.

Om det finns avvikelser från gränsvärden i bilaga 2 till SLVFS 2001:30 ska åtgärder vidtas för att komma tillrätta med avvikelserna. Om åtgärder behöver vidtas för att skydda människors hälsa ska kontrollmyndigheten och konsumenterna omedelbart informeras.

N13 - Information om dricksvattenkvalitet till konsumenter

Den som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det genom en distributionsanläggning ska hålla tillräckliga och aktuella uppgifter om den normala kvaliteten på dricksvattnet tillgängliga för konsumenterna. Se 18 § SLVFS 2001:30.

N14 - Åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar

Enligt 4-7 §§ LIVSFS 2008:13 ska den som producerar dricksvatten vidta åtgärder för att säkerställa att obehöriga personer inte kan beredas tillträde till ett vattenverk. Den som tillhandahåller dricksvatten från en distributionsanläggning ska vidta åtgärder för att säkerställa att obehöriga inte får åtkomst till dricksvattnet. System för drift och övervakning av dricksvattenproduktionen och distributionen ska skyddas mot att obehöriga får åtkomst dit. En handlingsplan ska upprättas för hur sabotage och annan skadegörelse riktad mot vattenverk och distributionsanläggningar kan upptäckas och skadeverkningar avhjälpas.

N99 - Övrigt

Här kan följande kontroller vara aktuella för att bestämmelserna i SLVFS 2001:30 uppfylls:

- Desinfektionsbiprodukter, 3 §.
- Beskrivning av vattenverket, driftsinstruktion och driftansvarig 4 §.
- Ämnen/föroreningar/material och processkemikalier, 5 §.
- Beskrivning av distributionsanläggningen för allmänna anläggningar, 6 §.
- Sammanställa analysresultat, anläggningar >1000 m³, 14a §.
- Meddela fastighetsägare och kontrollmyndighet, 16b §.

Senast uppdaterad 30 december 2019 Ansvarig grupp SV_KL